

Iiris Särkilahti

LL, erikoistuva lääkäri
Anestesiologia ja tehohoito, Helsingin yliopisto
HUS, Leikkaus- ja tehohoitokeskus
iiris.sarkilahti@hus.fi

Erikoistuvan torjuntasysteemi

”Uusi” hakumenettely erikoislääkärikoulutukseen on ollut käytössä viisi vuotta. Miten systeemi näyttäytyy erikoistuvalla?

Hakeminen erikoistumisohjelmaan on helppoa: Opintopolussa täytetään lomake, johon klikkaamalla valmistuspäivät ja liitetään todistukset työkokemuksesta ja tieteellisistä ansioista. Tarpeeksi lähtöpisteitä saaneet kutsutaan haastatteluun, ja lopulta paikat täytetään eniten pisteitä saaneilla hakijoilla. Lisäksi pitää vielä loihkia motivaatiokirje, jota ei kuitenkaan itsessään pisteytetä. Hakuopas kuitenkin väittää, että sitä käytetään haastattelun pohjana, joten ennen haastattelua kannattaa lukea läpi, millaista motivaatiota tekoäly on sinulle kirjaillut.

Isoin ongelma on, että päähaku on vain kerran vuodessa. Alkusyksystä hakemuksen jättänyt voi ottaa paikan vastaan aikaisintaan alkuvuodesta. Anestesiologiasta erikois-alana kannattaakin kiinnostua loppukeväästä tai kesällä, jolloin haku on lähellä. Näin koejakson pääsee aloittamaan nopeasti ja kiertoa varten suunnitelmat saa tehtyä ajoissa. Itse en ollut näin fiksu, mutta oppikaa muut minun virheistäni! Alkuvuoden lisähaussa muistettakoon, että työkokemuspisteet lasketaan vain elokuun loppuun asti, joten syksyllä aloitettu palvelu ei ole hyödyksi. Systeemi kannustaa hakemaan erikoistumispaikkaa jo ennen kuin on kokeillut alaa, sillä seuraavaan hakuun on pitkä aika. Lisähuomautus: kirjoittaja on niin nuori, että melkein puolitoista vuotta on ”pitkä aika”.

Vaikka aiempi työkokemus teoriassa hyväksiluetaan erikoistumiseen, on koejakso suoritettava vasta opiskeluoikeuden alettua. Muidenkin EPA-kokonaisuuksien suorittaminen on opintooppaan mukaan mahdotonta ennen erikoistumispaikan saamista, koska koejakso-EPA on oltava

suoritettuna ennen niitä. Myöskään ELSA ei ole käytössä tehden arviointien pyytämisestä hankalaa tai mahdotonta jälkikäteen. Koejakson tavoitteiksi on kirjattu mm. alalle kouluttautumisen motivaation varmistuminen ja alan keskeisiin sisältöihin tutustuminen. Oletus tuntuu olevan, ettei ennen paikan saamista ole kertynyt alan työkokemusta, vaikka alan kokemuksesta saakin pisteitä hakuun.

Onko koejakson idea siis olla erikoistuvan torjuntasysteemi? Jos kukaan ei ole kehdannut sanoa erikoistuvalla sen ensimmäisen työjakson aikana, että ala ei ole sinua varten, niin koejaksolla sen voi ilmeisesti sanoa lempeämmin.

Nyt lopetan valittamisen. Mitä itse muuttaisin nykysysteemissä? Koejakso pitäisi voida suorittaa ensimmäistä kertaa anestesialla työskennellessään. Ideaalimaailmassa ELSA olisi jo käytössä, vaikkei opiskeluoikeutta vielä olisi. Myös hakuprosessin keston olisi kiinnitettävä huomiota. On vaikea nähdä, miten muutaman hassun erikoistuvan valintaan voi mennä neljä kuukautta, varsinkin kun haku-kohteita erikoistuvaa kohden saa olla vain yksi. Pystyisikö prosessia tiivistämään? Olisi inhimillistä tietää mahdollisimman nopeasti vaille erikoistumispaikkaa jäämisestä, sillä työkuviot sovitetaan pitkälti etukäteen.

Kaikesta huolimatta olen sitä mieltä, että uusi hakumenettely on tehnyt erikoistumiskoulutuksen valintakriteereistä läpinäkyvämpiä ja reilumpia. Se, onko pisteytysysteemi optimaalinen anestesiologiaa ajatellen, on eri keskustelu. Nykysysteemissä julkaistaan avoimesti tietoa hakijamääristä ja opiskelupaikoista eri aloille, jolloin on helpompi arvioida oman alansa suosiota ja tarvittavaa pistemäärää, jolla opiskeluoikeuden voi saada haluamalleen alalle. ■

Uusi hakumenettely on tehnyt valintakriteereistä läpinäkyvämpiä.